

Білоцерківський національний аграрний університет
Соціально-гуманітарний факультет

**РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У
НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ**

**Всеукраїнський круглий стіл, присвячений до міжнародного дня
боротьби з корупцією**

(Збірник наукових праць)

09 грудня 2022 року

(електронне видання)

м. Біла Церква – 2022

стратегічні результати, яких слід досягти для їх вирішення. Ці результати сформульовано таким чином, щоб вони давали однозначне розуміння комплексу заходів, необхідних для їх реалізації.

Щодо кожного з очікуваних стратегічних результатів у державній антикорупційній програмі визначаються заходи, показники результативності виконання кожного заходу, виконавці заходу, строки виконання заходу, а також джерела та обсяги фінансових ресурсів, необхідних для їх виконання.

Список використаних джерел :

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
2. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: монографія / за ред. Ю. В. Ковбасюка і В. Л. Федоренка. Київ, 2016. 524 с.
3. Рішення Конституційного Суду України (КСУ) у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-20#Text>.
4. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 р. № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.

УДК 352.086

Ластовка О.П., магістрант

Науковий керівник – **Тимощук О.Г.**, к.ю.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ ВНАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»

Зазвичай, прийнято вважати, що престиж та імідж державної служби ґрунтується на дотриманні посадових обов'язків державними службовцями та організації їх успішної діяльності, які формують та реалізують державну політику у національній та міжнародній площині, відповідають високим стандартам міжнародного та національного законодавства, чинним нормативно-правовим актам.

Заходи юридичної відповідальності ДС є важливим засобом забезпечення законності і правопорядку в системі державної служби. [2, с. 88-92]. Серед професійних прав і обов'язків у правовому статусі державного

службовця важливим елементом являється юридична відповідальність [9, с. 169]. Відповідальності ДС та проблем її реалізації досліджували науковці: Селецький О.В., Приходько В.О., В. Скорікова, Коротких А.Ю. М.І. Зубрицького, Н. Долгіха, М. І. Тимошенко. [2, с. 88-92]. З останні 20 років розроблено НПА які стосуються аспектів відповідальності ДС, більшість із яких має практичне спрямування [3], [1], [4], [5], [6], [7], [8].

У випадку порушення законодавства, до ДС застосовуються види юридичної відповідальності: цивільно-правова, дисциплінарна, матеріальна, адміністративна та кримінальна. Найчастіше застосовується дисциплінарна відповідальність (далі-ДВ)[10, с. 102-106]. ДВ полягає в обов'язку державного службовця, який здійснив порушення законодавства, звітувати за свої протиправні винні дії та понести дисциплінарні стягнення, передбачені законодавством [11, с. 1-5].

Проблема притягнення до ДВ полягає у відсутності чітко врегульованого порядку проведення службового розслідування відносно державних службовців та можливість оскарження наказу про звільнення що прийнятий на підставі протоколу про адміністративне правопорушення. Відсутність відповідних роз'яснень на момент введення в дію норм законодавства, колізії, відсутності готовності у судів реагувати на зміни в законодавстві що змінюють суть справи яка розглядається судом та є винятковою обставиною.

Для прикладу слід навести кейс з судової практики у справі № 760/19942/18, у якій до позивача, який перебував на державній службі здійснено дисциплінарне стягнення за наслідками вчинення адміністративного правопорушення передбаченого ч. 2 ст. 172-6 КУпАП, за порушення приписів ч.2 та ч.3 ст. 52 Закону України «Про запобігання корупції». Так, на заявника не лише накладено штраф, а і застосовано таке дисциплінарне стягнення – як звільнення, автоматично. Проблему також становить те, що оскаржити наказ про звільнення у даному випадку є неможливим, оскільки підставою для звільнення, фактично, стала постанова суду про притягнення до адміністративної відповідальності. Водночас, станом на дату розгляду даної справи судом, не було жодних приписів чинного законодавства чи роз'яснення чинного законодавства з боку НАЗК, які б роз'яснювали обов'язок інформування НАЗК при отриманні заробітної плати, розмір якої при нарахуванні був більшим за 50 мінімальних заробітних плат, а розмір отриманої заробітної плати – був, відповідно, меншим за 50 мінімальних заробітних плат. Таке роз'яснення було прийнято лише 02.02.2018 шляхом доповнення роз'яснень питанням 65-1 згідно з рішенням НАЗК від 02.02.2018 р. N 118.

При цьому станом на листопад 2017 року (час спірних правовідносин) не було жодних приписів чинного законодавства чи роз'яснення чинного законодавства з боку НАЗК, які б роз'яснювали обов'язок інформування НАЗК при отриманні заробітної плати, розмір якої при нарахуванні був

більшим за 50 мінімальних заробітних плат, а розмір отриманої заробітної плати – був, відповідно, меншим за 50 мінімальних заробітних плат. Таке роз'яснення було прийнято лише 02.02.2018 шляхом доповнення роз'яснень питанням 65-1 згідно з рішенням НАЗК від 02.02.2018 р. N 118.

Конституційним судом України прийнято рішення від 27.10.2020 року 13-р/2020 у справі № 1-24/2020(393/20) у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України „Про запобігання корупції“, Кримінального кодексу України. Конституційним судом встановлено, що дотримання вимоги ясності і недвозначності норм, які встановлюють кримінальну відповідальність є особливо важливим з огляду на специфіку кримінального закону та наслідки притягнення до кримінальної відповідальності, адже притягнення до такого виду юридичної відповідальності пов'язане з можливими істотними обмеженнями прав і свобод людини.

Відповідно до позиції Європейського суду з прав людини якщо йдеться про позбавлення свободи, надзвичайно важливим є забезпечення загального принципу юридичної визначеності; вимога „якості приписів права“ в розумінні пункту 1 статті 5 Конвенції означає, що якщо національний закон дозволяє можливість позбавлення свободи, такий закон має бути достатньо доступним, чітко сформульованим і передбачуваним у застосуванні, щоб виключити будь-який ризик свавілля (§ 19 рішення у справі «Новік проти

України» (Novik v. Ukraine від 18 грудня 2008 року (заява № 48068/06)). За своєю правовою природою подання суб'єктом декларації завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання декларації хоч і свідчать про порушення вимог антикорупційного законодавства, однак такі діяння не здатні заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі в обсягах, необхідних для визнання їх суспільно небезпечними відповідно до вимог статті 11 КК України.

Отже, вже після притягнення до відповідальності заявниці, Конституційним судом України вирішено визнати таким, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), зокрема і частини другу, третю статті 52, статтю 65 Закону України «Про запобігання корупції». При цьому вказані пункти Закону визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

Встановлена Конституційним судом України неконституційність приписів ч.2 ч. 3 ст.52 Закону України «Про запобігання корупції» сама по собі підтверджує відсутність у діях складу правопорушення.

Склад правопорушення за ч. 2 ст. 172-6 КУпАП є формальним, обов'язковим елементом його об'єктивної сторони є умисна дія, тобто умисне неповідомлення або несвочасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані, а тому орган, уповноважений на складання протоколу про адміністративне правопорушення та прокурор, що приймає участь в розгляді

таких протоколів судом, зобов'язані довести суду наявність в діях особи, що притягується до адміністративної відповідальності за вчинення цього адміністративного правопорушення, умислу на неповідомлення або несвоєчасне повідомлення суттєві зміни у майновому стані.

Суд відмовив заявниці у відкритті провадження за виключними обставинами щодо розгляду питання та оскарження притягнення до адміністративної відповідальності, а поновлення на посаді стало неможливим внаслідок пропуску строку на оскарження звільнення та поновлення на посаді.

Таким чином, імідж державної служби залежить не лише від «успішного» та «продуктивного» притягнення до адміністративної чи дисциплінарної відповідальності державного службовця, а й розумне запровадження норм, надання компетентними органами роз'яснень щодо їх застосування, готовність суду, який діє іменем держави Україна, реагувати на зміни в законодавстві, враховуючи практику Конституційного Суду України.

Список використаних джерел:

1. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII (Редакція станом на 07.05.2022). Відомості Верховної Ради України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text (дата звернення: 07.12.2022).
2. Тимошенко М. І. Відповідальність державних службовців: проблеми реалізації. Державне управління Сер.: Інвестиції: практика та досвід. 2021. №20. С. 88-92.
3. Стратегічний план діяльності НАДС на 2019-2022 роки (редакція станом на 07.12.2022) URL: nads.gov.ua/storage/app/sites/5/%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8/strat_plan_nads-2019-2022.pdf (дата звернення: 07.12.2022).
4. Про службу в органах місцевого самоврядування від 07.06.2001 № 2493-III (Редакція станом на 01.08.2021). Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення: 07.12.2022)
5. Про прокуратуру від 14.10.2014 № 1697-VII (редакція станом на 07.05.2022) Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 07.12.2022)
6. Про національну поліцію від 02.07.2015 № 580-VIII (редакція станом на 15.06.2022) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 07.12.2022)
7. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби від 01.10.2014 № 500 (редакція станом на 20.07.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 07.12.2022)
8. Про схвалення Стратегії реформування державного управління України на період до 2025 року від 21.07.2021 № 831-р (редакція станом на 21.07.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 07.12.2022)

9. Селецький О.В., Приходько В.О. Правове регулювання підстав для притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності. Електронне наукове видання "Порівняльно-аналітичне право". 2019. № 2. С. 168—171.
10. Долгих Н. Юридична відповідальність державних службовців в Україні та державах членах Європейського Союзу. Актуальність проблеми державного управління. 2020. Том 1. № 81. С. 102-106.
11. Скоріков В. Види відповідальності державних службовців. Національна академія державного управління при Президентові України Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. Серія: Юридична. 2017. № 4. С. 1—5.
12. Коротких А.Ю. Юридична відповідальність державних службовців за трудовим законодавством України: теорія, практика, проблеми. Харків: Константа, 2019. 420 с.
13. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII (Редакція станом на 05.08.2021). Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
14. Зубрицький М.І. Проблеми притягнення до юридичної відповідальності державних службовців. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2018. № 36. Т. 1. С. 113—116.

УДК:340.0

Бровко Н.І., д.ю.н., професор
кафедри конституційного права
та теоретико-правових дисциплін,
Білоцерківський національний аграрний університет

УРАХУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ У ПИТАННІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Досліджено зарубіжний досвід боротьби з корупцією. Встановлено, що важливу роль у цьому відіграє громадськість. Доведено, що взаємодія громадськості та влади є нагальною та потребує удосконалення, зокрема варто враховувати зарубіжний досвід у реформуванні правової основи функціонування спеціалізованих антикорупційних органів; запровадженні доступного електронного механізму документообігу; варто переглянути правову основу функціонування громадських організацій антикорупційного спрямування.

Ключові слова: корупція, громадськість, зарубіжний досвід, громадські організації, протидія корупції, запобігання корупції.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ ВНАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ» Ластовка О.П.	C.35
УРАХУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ У ПИТАННІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ Бровко Н.І.	C. 39
БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ЯК СПЕЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ Макарчук В.В.	C.42
АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ Обіюх Н.М.	C.45
КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ Пахомова А.О.	C.48
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ – ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ Качалов В.О.	C.49
ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В НАУКОВІЙ СФЕРІ Федоров А.О.	C.53
ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ В АГРАРНІЙ СФЕРІ Крилевець Б.В.	C.56
ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ В СУДОВІЙ ГІЛЦІ ВЛАДИ УКРАЇНИ Гергель К.С.	C.59
ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ Поляруш-Сафроненко С.О.	C.63
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ КОРУПЦІЙНИХ ФАКТОРІВ КРАЇН ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ Тимощук О.Г.	C.65